

Innst. 383 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 101 S (2015-2016)

Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til inngåelse av avtale om endring av avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA) av 2. mai 1992

Til Stortinget

Sammendrag

Ved Prop. 100 S (2015-2016) foreslås samtykke til deltakelse i åtte beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem og enkelte andre rettsakter mv. Ved innlemmelsen i EØS-avtalen av disse vil EFTAs overvåkingsorgan få en ny rolle på området for finansielle tjenester, som et supplement og tillegg til den eksisterende oppgaven med å overvåke at EØS/EFTA-statene gjennomfører og etterlever sine EØS-forpliktelser. Det vises til nærmere omtale av EFTAs overvåkingsorgans nye rolle i Prop. 100 S (2015-2016) kapittel 9.

Parallelt med arbeidet med utkast til EØS-komiteebeslutningene om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem, har EØS/EFTA-statene forhandlet frem utkast til en avtale om endring av avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA). Endringsavtalen tilføyer en ny artikkel 25a og en ny protokoll 8 til avtalen. Bestemmelsene gir nærmere retningslinjer for EFTAs overvåkingsorgans saksbehandling ved utøvelsen av den nye kompetansen EFTAs overvåkingsorgan blir tilført ved innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstilsynssystem og enkelte andre rettsakter. I tillegg presiseres den kompetansen EFTA-domstolen vil få til å overprøve vedtak fattet

av EFTAs overvåkingsorgan på området for finansielle tjenester.

Ny artikkel 25a i ODA omhandler de oppgavene EFTAs overvåkingsorgan skal ha i egenskap av finanstilsynsmyndighet, og er bygd opp på samme måte som eksisterende regler i artikkel 23 til 25 i ODA. Utkastet til en ny protokoll 8 til ODA regulerer nærmere EFTAs overvåkingsorgans rolle og myndighet, og angir og konkretiserer prosedyrer og saksbehandlingsregler for EFTAs overvåkingsorgan når det utøver myndighet på området for finansielle tjenester som beskrevet i artikkel 25a.

Selve overføringen av myndighet til EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen vil følge av beslutningene i EØS-komiteen omtalt i Prop. 100 S (2015-2016) om innlemmelse i EØS-avtalen av de nevnte rettsaktene. Stortingets samtykke til deltakelse i disse EØS-komiteebeslutningene er vurdert å måtte innhentes i medhold av Grunnloven § 115. Avtalen om endringer i ODA innebærer ikke slik myndighetsoverføring, men er nært knyttet til de fremforhandlede utkastene til EØS-komiteebeslutninger, og utfyller og delvis presiserer gjennomføringen i EFTA-pilaren av de aktuelle EØS-komiteebeslutningene på enkelte punkter. På denne bakgrunn vurderes endringsavtalen å være en sak av særlig stor viktighet, slik at Stortingets samtykke til inngåelse er nødvendig etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Avtalen om endring av ODA er ennå ikke undertegnet. Etter planen skal denne undertegnes i forbindelse med vedtakelsen av EØS-komiteens beslutninger om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs tilsynsmyndigheter og tilhørende rettsakter. For ikke å forsinke ikrafttreddelsen av avtalen fra norsk side, legges proposisjonen om samtykke til inngåelse av avtalen frem før denne er undertegnet, det vil si på grunnlag av et utkast til avtaletekst.

Utkast til endringsavtale i engelsk originaltekst med uoffisiell oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til Prop. 101 S (2015–2016), som behandles i denne innstillingen.

Endringene i ODA medfører ikke i seg selv behov for endringer i norsk rett. Det vises til omtalen av behov for lovendringer ved innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstillssystem mv. i Prop. 100 S (2015–2016) kapittel 11.

Endringene i ODA antas ikke i seg selv å innebære økt ressursbruk eller administrative kostnader av betydning. Det vises til omtalen av administrative og økonomiske konsekvenser i Prop. 100 S (2015–2016) punkt 12.2.

For øvrig vises det til Prop. 101 S (2015–2016) for oversikt over bestemmelsene i endringsavtalen (kapittel 2), nærmere om innholdet i enkelte av bestemmelsene i protokoll 8 (kapittel 3) og forholdet til Grunnloven (kapittel 4).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Tor Arne Bell Ljunggren, Torstein Tvedt Solberg, Vegard Grøslie Wennesland og Truls Wickholm, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi, Roy Steffensen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til redegjørelsene i Prop. 100 S (2015–2016) og Prop. 127 L (2015–2016), og komiteens merknader til disse i Innst. 382 S (2015–2016) og Innst. 386 L (2015–2016).

Komiteen viser til at utkastet til avtalen om endring av avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA) er vedlagt Prop. 101 S (2015–2016).

Komiteen viser ellers til den nærmere beskrivelsen av bestemmelsene i endringsavtalen i proposisjonen i kapitlene 2 og 3.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ved innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs finanstillssystem og enkelte andre rettsakter mv. som foreslått i Prop. 100 S (2015–2016), vil EFTAs overvåkingsorgan få en ny rolle på området for finan-

sielle tjenester, som skal inkluderes i avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA). EØS/EFTA-statene har derfor parallelt med arbeidet med utkast til EØS-komitebeslutningene forhandlet frem utkast til en avtale om endring av denne avtalen. Endringsavtalen tilføyer en ny artikkel 25a og en ny protokoll 8 til avtalen.

Flertallet har merket seg regjeringens vurdering av at endringsavtalen ikke i seg selv anses å innebære myndighetsoverføring, men at endringene i ODA utfyller og delvis presiserer de aktuelle EØS-komitebeslutningene på enkelte punkter, og at utkastet til endringsavtale derfor vurderes å være en sak av særlig stor viktighet slik at det anmodes om Stortingets samtykke til inngåelse etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Flertallet har også merket seg at avtalen ennå ikke er undertegnet, som omtalt til slutt i proposisjonens kapittel 1:

«Avtalen om endring av ODA er ennå ikke undertegnet. Etter planen skal denne undertegnes i forbindelse med vedtakelsen av EØS-komiteens beslutninger om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsaktene som etablerer EUs tilsynsmyndigheter og tilhørende rettsakter. For ikke å forsinke ikrafttredelsen av avtalen fra norsk side, legges proposisjonen om samtykke til inngåelse av avtalen frem før denne er undertegnet, det vil si på grunnlag av et utkast til avtaletekst.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til disse respektive merknader og forslag i Innst. 382 S (2015–2016) til Prop. 100 S (2015–2016). Disse medlemmer har merket seg at regjeringen foreslår å behandle Prop. 101 S (2015–2016) i henhold til Grunnloven § 26. Disse medlemmer vil videre vise til at den nye artikkel 25a hjemler ESAs kompetanse til å «håndheve de relevante bestemmelser i EØS-avtalen og sikre at bestemmelsene blir anvendt». Dette inneholder kompetanse ikke kun til håndheving, men også sanksjonsmidler. Disse medlemmer viser til at det følger av EU-praksis at det her kan bli tale om ofte strenge reaksjoner og store bøter. Disse medlemmer understreker at uansett forholdet i dag, så vil EUs enekompetanse til lovreguleringer på finansmarkedet komme til å innføre nye og strengere ordninger over tid, noe som fort vil lede til at forhold som i 2016 tilsynelatende var «ubetydelige», ender opp som sterkt inngripende.

På dette grunnlag fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget behandler Prop. 101 S (2015–2016) etter bestemmelsene i Grunnloven § 115, som krever

tre fjerdedels flertall og at minst to tredjedeler av Stortingets medlemmer er til stede ved behandling.»

Disse medlemmer vil videre gå imot samtykke til inngåelse av avtale om endring av avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA) av 2. mai 1992.

Utenriks- og forsvarskomiteens uttalelse

Komiteen har forelagt innstillingsutkastet for utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev av 2. juni 2016 opplyste følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til finanskomiteens utkast til innstilling til Prop. 101 S (2015–2016) og har for øvrig ingen merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget behandler Prop. 101 S (2015–2016) etter bestemmelsene i Grunnloven § 115, som krever tre fjerdedels flertall og at minst to tredjedeler av Stortingets medlemmer er til stede ved behandling.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i inngåelse av avtale om endring av avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol (ODA) av 2. mai 1992.

Oslo, i finanskomiteen, den 6. juni 2016

Hans Olav Syversen
leder

Irene Johansen
ordfører

